

Els comptes de la Catalunya independent

“La viabilitat fiscal i financera d’una Catalunya independent” és un dels informes del Llibre blanc que ha confeccionat el Consell Assessor de la Transició Nacional (CATN) per guiar el Govern de la Generalitat en el procés d’independència. De fet, l’economia és la qüestió que suscita més debat entre els partidaris de la secessió i els unionistes i que genera escepticisme sobretot en els indecisos.

“La idea que una Catalunya independent seria viable econòmicament queda molt clara”, assegura Carles Viver Pi-Sunyer, president del CATN. D’avançat, l’informe recorda que el producte interior brut (PIB) català està un 23% per sobre la mitjana espanyola, segons dades del 2013, i ocupa la novena posició en el rànquing de països europeus sobre PIB per càpita. A més, la capacitat de despesa de la Generalitat seria plena si accedís a tots els recursos que genera el país: és a dir, la desaparició del que avui és el 8% de dèficit fiscal amb l’Estat central suposaria una disponibilitat de 16.000 milions d’euros per la Hisenda catalana, dels quals es restarien les transferències que fa l’Estat i que amb la independència desapareixerien, i les noves estructures que es crearien al si de la nova administració sobirana.

“Durant els primers mesos podríem tenir problemes de finançament de la pròpia estructura d’Estat”, atès que l’agència tributària catalana no funcionaria a ple rendiment i que la possibilitat que no hi hagi pacte amb el Govern espanyol dificulti l’acompanyament de recursos necessaris, explica Viver Pi-Sunyer.

Amb la independència, el pressupost de la Generalitat augmentaria per la contribució que avui fan els residents a

Catalunya a l’Estat espanyol. El CATN ha fet aquest càlcul a partir de les dades de la balança fiscal que periòdicament estudia el Govern català, és a dir, l’exercici entre ingressos i despeses sobre el territori. L’última balança disponible és del 2011 i se’n desprèn que el nou pressupost variaria per la vessant d’ingressos, ja que el nou Estat català recaptaria en la totalitat els tributs que

avui es transfereixen a l’administració central.

La Catalunya independent, però, assumiria noves competències que avui corren a compte de l’Estat espanyol: l’administració de la Seguretat Social o la cartera d’Afers Estrangers en són alguns exemples. El Consell Assessor en aquest informe reconeix que calcular la nova despesa sobre la balança fiscal existent té alguns inconvenients metodològics, ja que forçosament s’ha de pressuposar que el Govern català mantindria el nivell de despesa sobre serveis públics que avui fa l’Estat espanyol, quan la despesa varia cada any segons la política econòmica de l’Estat. No obstant, el càlcul de la viabilitat d’un Estat a partir de les balances fiscals és el consensuat com a més aproximat a la realitat segons la majoria d’economistes.

Noves despeses a compte de la Generalitat. Si la Generalitat fos el Govern d’un Estat independent, i assumint que compartiria les competències i el volum d’inversió que avui té l’Es-

L'Estat català haurà d'assumir els 982 milions d'euros que inverteix el Ministeri de Foment en infraestructures.

EL CATN recomana a la Generalitat que tingui preparada l'administració tributària quan comenci el període de transició política.

tat espanyol, tindria una despesa total de 8.248 milions d'euros anuals. D'entrada, hi hauria un desemborsament addicional d'uns 1.774 milions d'euros en àrees com el ministeri judicial, defensa, política exterior, seguretat ciutadana i institucions penitenciàries. Si bé en matèria de justícia, de seguretat ciutadana (Mossos d'Esquadra) i institucions penitenciàries la Generalitat té àmplies competències a la comunitat autònoma, el fet de convertir-les neta-ment en estructures d'Estat tindria un cost addicional per l'absorció dels salaris dels jutges i dels ministeris fiscals, per exemple, que avui es paguen des de l'Estat central.

A més a més, en el cas d'una separació pactada amb l'Estat, el Govern català hauria d'assumir part del deute públic espanyol: actualment es calcula en 2.397 milions d'euros el pagament d'interessos pel deute que correspon a Catalunya en relació amb la vida mitjana de l'endeutament a l'Estat en els darrers sis anys. Quina serà la quantitat de deute que recollirà una Catalunya independent no se sap encara, dependrà del criteri assumit en el repartiment d'actius i de passius durant la separació amb l'Estat central: es pot fer segons la mitjana d'inversions que ha fet el Govern central a Catalunya en

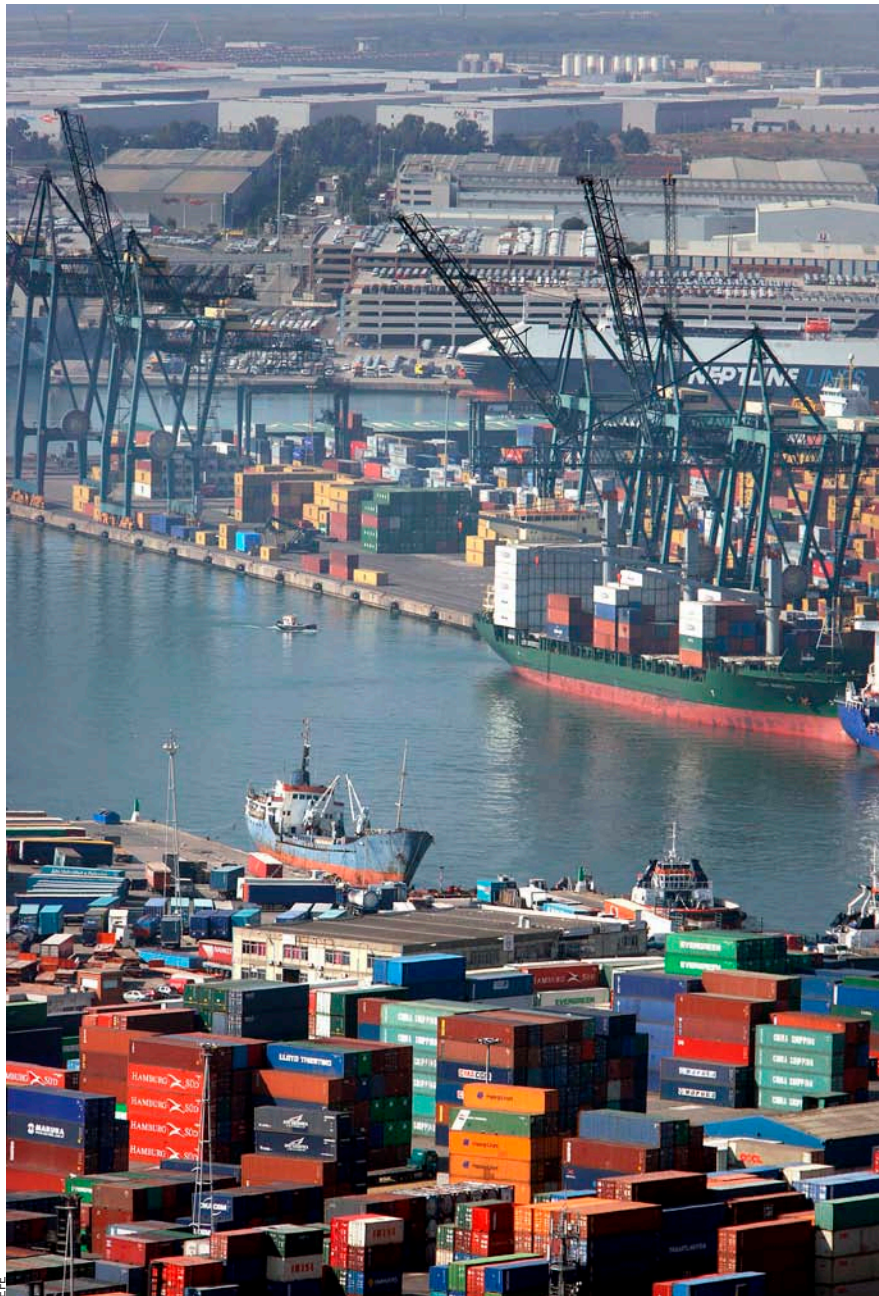
els darrers sis anys, que donaria la xifra esmentada anteriorment (2.397 milions d'euros), o es pot optar per calcular sobre el PIB o la població la càrrega corresponent al nou Estat català.

El paquet de noves polítiques de despesa que avui no corren a compte de la Generalitat serien les relacionades amb la Seguretat Social, la més important dins l'estructura administrativa. Avui es tracta d'una administració totalment centralitzada i el Govern català hauria d'absorbir la totalitat de les seves funcions: això suposaria un cost addicional de 29.261 milions d'euros, el 74% del total de nova despesa.

Pel que fa a la cartera de Defensa, si el nou Estat tingués el mateix comportament inversor que amb l'Estat espanyol i s'hi destinessin la mateixa quantia de recursos per càpita, segons els comptes territorialitzats a Catalunya suposaria 1.206 milions d'euros a gastar en pressupostos militars. En termes de Seguretat Ciutadana, hi hauria competències addicionals a realitzar per part dels Mossos d'Esquadra que avui fan els cossos de la Guàrdia Civil o la Policia Nacional. Per últim, el càlcul que té en ment el CATN respecte al volum de recursos per la política exterior del Govern català seria de 133 milions d'euros.

Respecte a la bossa de sanitat, educació i cultura, aquestes no suposarien molta despesa addicional a la Generalitat perquè avui són competències ja traspassades. Hi ha dos casos, però, que s'hauran de comptabilitzar i que tindrien un cost de 250 milions d'euros: les beques i ajuts del Ministeri d'Educació, i les transferències als campus d'excel·lència de les universitats catalanes. Per últim, les arques del nou Estat hauran de tenir en compte les transferències que el Govern espanyol fa als ajuntaments catalans (2.521 milions d'euros), les infraestructures de foment sobre el territori (982 milions d'euros), a més de la plena assumpció de l'estructura tributària a Catalunya (450 milions d'euros).

I què guanyaran les arques del nou Estat català? L'altra cara de l'estudi són els ingressos que obtindria el nou Estat català. Si Catalunya mantingués el mateix nivell de pressió fiscal que actualment du a terme l'Estat espanyol, els ingressos fiscals serien els mateixos que avui s'aporten des del Principat a les arques centrals. Per calcular-ho també s'han utilitzat els estudis de les balances fiscals. Els nous ingressos s'eleven a 45.317 milions d'euros: més de la meitat s'obtidrien

El PIB del nou Estat augmentaria com a conseqüència d'un increment del consum i de la inversió.

mitjançant les cotitzacions a la seguretat social, i el 41% via recaptació d'impostos, l'actual patró d'entrada de recursos a l'Estat espanyol.

El resultat de tot plegat és que la Generalitat, com a Govern d'Estat, obtindria un guany fiscal –la diferència entre ingressos i despeses addicionals al pressupost– de 5.810 euros segons l'informe del Consell. L'amortització del deute que es repartís amb l'Estat espanyol, però, faria disminuir lleugerament aquest guany. A més a més, el fet de no assumir el deute que sorgeix

pel dèficit pressupostari de l'Estat espanyol es pot comptabilitzar com un benefici a sumar al guany fiscal, que tindria un resultat final de 12.994 milions d'euros.

L'impacte econòmic de la independència. “Des del punt de vista econòmic, l'Estat català és viable. Però no amaguem, i en això hem insistit molt, les dificultats d'aquest procés durant els primers mesos”, insisteix el president del CATN, Carles Viver Pi-Sunyer. La desaparició del dèficit

fiscal (el 8% del PIB català) i un 6% sobre el PIB de nous recursos disponibles el Govern els podria destinar o bé a incrementar la despesa pública o bé a reduir els impostos, i això derivaria, segons el CATN, al que es coneix com a “efecte multiplicador”: el producte interior brut del nou Estat augmentaria com a conseqüència d'un augment extern del consum, la despesa pública o la inversió. A més a més, l'informe ressalta la importància d'un benefici intangible que rebria la Generalitat pel fet de ser un nou Estat: la capacitat de decisió per fer una planificació econòmica adequada al territori i a la societat. No obstant això, la viabilitat econòmica aniria acompanyada de la plena consolidació del nou Estat català, quan l'administració tributària de Catalunya hagi assolit les seves funcions amb plenitud. El CATN troba determinants dues vies de superació del conflicte polític per argumentar sobre el desenvolupament econòmic de l'Estat català. D'acord amb l'informe, si hi hagués un pacte de secessió amb l'Estat espanyol, els recursos que necessitaria la Generalitat per finançar-se durant els moments inicials de la independència serien els que avui es recaptin a Catalunya, i anirien acompanyats de les noves competències a assumir per part del nou Estat.

Per contra, si hi hagués una ruptura bel·ligerant amb l'Estat espanyol, el CATN assumeix que Catalunya hauria d'accedir a altres fonts de finançament que no fossin les impositives: demanant préstecs a entitats financeres, emetent deute públic o bons, etc. L'avantatge és que, sense pacte amb l'Estat, Catalunya naixeria amb un deute públic del 34% del PIB, quan a la zona euro la mitjana és del 90%, i tindria un cert marge per endeutar-se. El Consell Assessor recomana, però, que hauria de tenir un caràcter provisional, i el que ha de fer la Generalitat és tenir preparada l'administració tributària durant el període de transició política perquè els impostos han de ser la principal i més important via de finançament. “Tot això és factible, però si tenim la gent al darrere, és perfectament superable”, conclou Viver Pi-Sunyer.

Redacció